

РЕДАКЦИОНЕН КОМЕНТАР

Промените в закона за лекарствата

Обикновен лобизъм

Въведеното преди няколко години ограничение един собственик - четири аптеки, изненадващо остана при окончателното гласуване на законите текстове в парламента, въпреки че правителството беше предложило то да отпадне (виж стр. 1). Няма как един от редките случаи на собствено мнение на парламентарната група на ГЕРБ, противоречащо на кабинета, да не направи впечатление. Искането за ограничението да отпадне е с мотива, че заради него Брюксел е започнал наказателна процедура срещу страната. Решението да остане пак е с европейски привкус - опасността временно била замразена, докато ЕК проверява практиката във всички страни. В пленарната зала изобщо не стана дума защо е избран точно този праз за търговията с лекарства, която безспорно е чувствителен сектор. Ако един собственик например има по една аптека във всеки областен град - нарушавайки неколкотократно закона, - може ли да наложи монопол в цените? И защо се налагат ограничения, след като никой не следи за спазването им? Обществена тайна са веригите от аптеки, регистрирани по 4 на собственика, майка му, съпругата му, дъщеря му и други роднини. Всъщност обяснението за липсата на спор - съответно и на интерес - по същество може да е много по-прозаично. И отново да става дума за обикновен лобизъм - единият бизнес интерес е пробил през правителството, другият е отвърнал чрез депутатите. До следващия сблъсък.

Поредната порция подслушани разговори на Танов

Смях в блатото

Класическо правило е, че, когато попаднеш в блато, с всяко движение тинята те поглъща все повече. Подобно нещо се случва на главните действащи лица от ГЕРБ в радиопиесата с преписките от подслушани със СРС разговори на шефа на митниците. Обясненията по новия скандал - с нареждането на премиера Борисов да бъде върнато на работа на Терминал 2 момчето, „къде рита топката с мене бе, там от аерогарата“, помагат да се нареде пъзелът на предишния скандал. Танов, който обяви „категорично“ разговора им за проблемите на бирения бос Михаил Михов за фалшифициран, в сряда потвърди смисъла му, като дори уточни, че е провокиран от ходатайство на президента Първанов. Митническият шеф го описа „сглобен“ от множество разговори, но пък потвърди автентичността на разговора със заместника си Странджев, в който стриктно предава думите на премиера: „Аз не съм Първанов. Аз като съм поел ангажимент към един човек... Извикай Мишо утре и се разберирайте...“ В сряда публиката добре се позабавлява с „високия наратив“ на премиера си и ошашаващите реакции на Танов при оказвания му натиск (позвъняването на ЕГН-то) да върне на предишното му място неходещия редовно на работа митничар. Но не е ясно дали публиката си дава сметка, че тя е в същото блато. И смеейки се, също потъва. Защото слушайте с Мишо Бирата и ритацията топката „мелкаджия“ с исхемична болест на сърцето разкриват модела. А той е от тези, които излизат най-скъпо.

Поправка

В статията ми „Заплахите за световната валутна система“, публикувана в „Дневник“ на 24 януари, съм допуснал техническа грешка. Думите „държавен дълг“ на САЩ (който е 14 трлн. долара, или 93% от БВП) съм подменил с „бюджетен дефицит“, за което се извинявам на читателите. Георги Петров

Въпроси след поредната енергийна стратегия

Юлиан Попов*

На 17 януари пак се състоя обсъждане на енергийната стратегия на България. И това ще е последното преди внасянето й в парламента. Разбира се, там тя ще мине през различни комисии, ще бъде подложена на различни виждания и интереси и може съществено да се промени. Сегашният вариант повдига много въпроси. Ето някои от поводите за тях:

1. Никъде в стратегията не се споменава свързването на България в бъдещата европейска електропреносна супремрежа. Тоест **България се самоизолира от Европейския съюз**
2. Стратегията определя като основна цел 30% битово газифициране до 2020 г. Това е огромна инвестиция, предимно от страна на частните ползватели. Тази цел обаче е напълно несъобразена с енергийните тенденции и с директивата за енергийна ефективност на сградите, която изисква до 2020 г. всички нови сгради да бъдат нулево въглеродни. Подобна цел би трябвало да се залага само след много сериозен анализ за бъдещите форми на отопление в страната.
3. Транспортът е почти подминат. Неговата електрификация е едва спомената. Електрическият автомобил е вка-

ран в един пакет на екоавтомобили, които ще черпят енергия от възобновяеми енергийни източници. Смислът на електрическият автомобил е много по-различен и той не би трябвало да се обвързва с първичния енергиен източник. Една съвременна енергийна стратегия би трябвало да поеме поне принципен ангажимент за изграждане или подкрепа за изграждане на инфраструктура за електрически автомобили.

4. Идеята българската енергетика да се развива на основата на разрастване на централни на лигнитни въглища (на други езици те не се и наричат въглища) е крайно съмнителна - както заради високите равнища на въглероден диоксид (чиято цена ще расте), така и заради съпътстващите замърсявания на въздуха.

5. Идеята за реконструкция на лигнитни централи на газ не е засега. Това е най-малкото сценарий, който трябва да се проучи добре и ако се отхвърли, да се отхвърли със сериозни аргументи.

6. Въвеждането на Smart Grids и Smart Meters (интелигентни или компютризирани електромери и електропреносни мрежи) въобще не е засега (освен в един параграф с констатацията, че те съществуват). Това е все едно да напишеш стратегия за информационното обслужване на страната, без да споменеш за съществуването на интернет и на компютри. Ос-

вен това Smart Grids и Smart Meters са основен компонент в постигане на енергийна сигурност, която е обявена за приоритет на стратегията, и срещу злоупотреби (кражба) на електричество.

7. Термопомпата е спомената веднъж в една редица от неща, които трябва да се направят във връзка със съобразяването с европейските директиви. На практика технологията на термопомпата се сочи като най-вероятно бъдеще на битовото отопление (не газ). Тази технология се използва масово и сега (под формата на клима-

ресурси на страната минават през сградите. Тяхната енергийна ефективност е изключително ниска. Дълбокото им саниране (не облепяне със стиропор) би трябвало да има централно място в националната енергийна стратегия.

9. От стратегията става ясно, че „Белене“ ще се строи, за да изнася България електроенергия („...България ще увеличи капацитета си за износ на енергия с допълнителни над 1500 мВт“). Би било по-честно тази цел, която обхваща огромна част от електрогенерацията на страната, да бъде обособена в отделна глава и обоснована с още няколко изречения.

10. На нито едно място **енергийната сигурност не е обвързана с енергийната ефективност** В същото време енергийната сигурност като приоритет на стратегията е спомената над 40 пъти. Трудно е да се намери по-голяма гаранция за енергийната сигурност от енергийната ефективност. Още много други въпроси мога да се повдигнат към националната енергийна стратегия. Два най-основни въпроса обаче са:

- има ли достатъчно изследвания за енергийния потенциал и сценарии за страната; и **- ако такива изследвания се появят, те ще доведат ли до реален политически и обществен дебат за бъдещето на българската енергетика и българската икономика** Ако отговорът на тези два въпроса е отрицателен, тогава няма особено значение какво точно пише и в най-новата енергийна стратегия.

* Други от същия автор може да прочетете на блога му www.julianpopov.com

Илюстрация Иван Кулузов

тични инсталации) и всеки, който си е направил сметка, знае, че тя е **два пъти по-евтина от сегашното централно парно отопление** 8. Санирането на сгради е споменато само 3 пъти в най-общ план. Около 40% от емисиите и приблизително толкова от енергийните

Мнение

Болезненото сбогуване на Европа - поглед отвън

Оливър Марк Хартуич*

Европа е континент в криза. Финансовите проблеми на много европейски държави станаха очевидни, когато през май 2010 г. Гърция едва се спаси от фалит. Оттогава се появиха много неприятни данни за държавните финанси в Европа, които оказват натиск върху единната европейска валута - еврото. Когато си записан във всички финансови проблеми на Европа, не е трудно да пропуснеш обстоятелството, че

причините за сегашната ситуация не са чисто икономически

Те произтичат от няколко грешки, допуснати още при изграждането на Европейския съюз. Европейската интеграция беше отговор на катастрофата, която последва двете световни войни. Създаването на общоевропейска рамка имаше за

цел да намали противоречията между отделните държави с надеждата, че това ще осигури просперитет. Въпреки всички усилия обаче се оказа, че Европа продължава да е континент с толкова различни помежду си държави, че е невъзможно да бъдат обединени под една „шапка“. Преди всичко

липсата на истинска европейска идентичност прави невъзможно управлението на международните отношения с другите големи държави. Европейския съюз няма един основен елемент, който да му придаде облик на една общност. А именно - единна нация. Предвид структурата на ЕС Европа е неспособна да се справи с проблемите си - управлението на държавните финанси, застаряването на населението, интеграцията на имигрантите. Финансовите про-

блеми не са ограничени само до Гърция и другите периферни икономии в еврозоната. Дори стабилни икономии като Великобритания или Германия в продължение на години функционираха безотговорно - трупайки дългове. Някои от проблемите на Европа се крият в пенсионните системи и натрупаните там задължения. Като се вземе предвид всичко това, **дългът на Европа достига стряскащи размери**

- в някои страни той надвишава няколко пъти стойността на БВП. Проблемът се задълбочава от факта, че населението на Европа застарява бързо. Европейците посивяват, а трудоспособното население намалява. Това означава, че овладяването на дълговете ще става все по-трудно. На теория ими-

грантите могат да неутрализират част от неблагоприятните демографски процеси. Но интеграцията на имигрантите обикновено е обречена на провал. Всеки един от тези проблеми - дългове, демография, дезинтеграция - може да доведе до сериозни главоболия за Европа. А взети накуп, те

превърщат възстановяването на Европа в мисия почти невъзможна

Сегашната криза в Европа може да се окаже началото на разпадането на европейския модел. Континентът, който на практика създаде модерната цивилизация, е на път да се разруши.

Авторът е анализатор към Центъра за независими проучвания (CIR), Австралия, с чието позволение публикуваме текста